

Toelichting Verordening jeugdhulp Kerkrade

Artikel 10. Eigen Kracht.

In de Jeugdwet is bepaald, dat de gemeente geen voorziening voor jeugdhulp hoeft te treffen als de jeugdige of zijn ouder(s) in staat zijn om zelf hun problemen op te lossen, eventueel met hulp van personen uit het sociaal netwerk. Dit noemen we in de praktijk de “eigen kracht” van jeugdige en ouder(s). Het is aan gemeenten om in beleid uit te werken wanneer sprake is van voldoende eigen kracht.

In een uitspraak d.d. 29.05.2024 heeft de CRvB benadrukt, dat gemeenten in hun verordening moeten regelen wanneer sprake is van “eigen kracht”, als dit één van de afwegingsfactoren is voor toekenning van een jeugdhulpvoorziening.

De gemeenten moeten dan in hun verordening beschrijven wat de betekenis van de ouderlijke verzorgings- en opvoedingsplicht is die voortvloeit uit het Burgerlijk Wetboek en wat de begrippen eigen kracht, gebruikelijke hulp en/of bovengebruikelijke hulp inhouden. De CRvB is van mening, dat niet kan worden volstaan met een eventuele uitwerking in nadere regels of beleidsregels. Dan is namelijk geen sprake van een uitwerking in de Verordening van de gronden en het beoordelingskader als bedoeld in artikel 2.9 van de Jeugdwet.

In de verordening jeugdhulp Kerkrade is bepaald dat geen jeugdhulpvoorziening wordt toegekend wanneer sprake is van voldoende eigen kracht. In verband met de uitspraak van de CRvB is in deze verordening in artikel 10 uitgewerkt wat hieronder wordt verstaan en hoe in specifieke situaties wordt beoordeeld of hier sprake van is.

Om de eigen kracht vast te stellen wordt onderscheid gemaakt tussen gebruikelijke hulp en bovengebruikelijke hulp. Uit rechtspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) volgt dat ook bovengebruikelijke hulp in beginsel van ouders mag worden verwacht.

De CRvB oordeelde dat de ouder, die haar baan had opgezegd in verband met de zorg voor haar kind, de zorg aankon en verleende en het dus van haar mocht worden verwacht. Er was sprake van voldoende eigen kracht (zie CRvB 17-7-2019, ECLI:NL:CRVB:2019:2362). De gemeente had in het onderzoek naar de eigen kracht van ouders onder andere gekeken naar het belang van ouders om in een inkomen te voorzien. De CRvB accepteert dit. De CRvB acht het dus niet in strijd met de wet om de financiële situatie van ouders mee te wegen bij de beoordeling van eigen kracht.

In 2021 oordeelt de CRvB dat de gemeente bij het onderzoek naar de eigen kracht niet mag toetsen of de ouders voldoende financiële draagkracht hebben om zelf de jeugdhulp te verlenen (zie CRvB 26-5-2021, ECLI:NL:CRVB:2021:1327).

Uit deze twee uitspraken moet worden afgeleid dat de financiële situatie van een gezin wel een rol kan spelen bij eigen kracht, maar de gemeente mag die financiële situatie niet berekenen. Als ouder(s) een eigen oplossing hebben door minder te gaan werken, mag je daar rekening mee houden. Wel moet je dan beoordelen of de ouder(s) hierdoor niet in de financiële problemen komen. Maar een gemeente mag geen inkomenstoets doen en een aanvraag om jeugdhulp (in de vorm van een pgb of in natura) afwijzen, omdat ouders voldoende inkomen/vermogen hebben.

Het aanspreken van een aanvullende verzekering kan ook vallen onder de eigen kracht van ouders. De jeugdige of zijn ouders kunnen niet verplicht worden om een aanvullende verzekering af te sluiten. Het is namelijk een privaatrechtelijke verbintenis. Een ieder is vrij om zo'n overeenkomst te sluiten. Beschikken de ouders/jeugdige niet over een aanvullende verzekering, dan is het college dus aan zet om de noodzakelijke hulp in te zetten.

Bij het onderzoek en de beoordeling van eigen kracht worden alle relevante feiten en omstandigheden meegenomen. Zo kan bijvoorbeeld de gezinssamenstelling een rol spelen. Ouders hebben namelijk minder mogelijkheden in de zorg van kind A als kind B ook veel zorg vraagt. Bij de beoordeling van de eigen mogelijkheden mag daarnaast meer worden verwacht van een ouder met gezag dan van de partner van die ouder die geen wettelijke stiefouder is. Ook het belang van ouders om te blijven werken, de belastbaarheid en draagkracht van ouders kunnen een rol spelen bij de beoordeling van de eigen kracht.

Eigen kracht sociaal netwerk

Als personen uit het sociale netwerk van de jeugdige en/of ouder(s) kunnen bijdragen aan het verminderen of oplossen van de problematiek, wordt dit ook gezien als het aanspreken van 'eigen kracht'. De hulp vanuit het sociale netwerk kan niet kan worden afgedwongen. Als het beschikbaar is, mag je verlangen dat de jeugdige/ouders er gebruik van maken. Maar wil het netwerk dit niet leveren of alleen tegen betaling van een pgb, dan kan niet worden volhouden dat sprake is van voldoende eigen kracht.

Bij ouders ligt dit anders, omdat zij wettelijk verplicht zijn om hun kind te verzorgen en op te voeden.

Zie ook:

Bijlage 1: infographic jeugdhulp en eigen kracht.

Bijlage 2: beslisboom eigen kracht en gebruikelijke hulp.